

Allategészségügy. Az 1928. évi XIX. t.-c. életbeléptetés és végrehajtása tárgyában a Budapesti Közlönynek az 1933. évi január 28.-án megjelent száma tartalmazza a m. kir. földművelésügyi miniszternek a hivatkozott törvény életbeléptetésére vonatkozó 99.000/1932., valamint a végrehajtás tárgyában 100.000/1932. számú rendeletét. A 99.000/1932. számú rendelet értelmében az 1928. évi XIX. t.-c. 1933. április 1.-én kezdődő hatállyal lép életbe. A törvénycikk, amely az allategészségügy egységes átfogó rendszerét kívánja adni, egyes vonatkozásokban nagy fontosságú magánjogi intézkedéseket is tartalmaz és egyben hatályon kívül helyezi egyes törvényeknek ellenkező intézkedéseit és a szétszórt rendeleteknek rendkívül nagy számát.

A törvény első fejezete az általános rendelkezéseket tartalmazza. A II. fejezet a fertőző állatbetegségek behurcolásának megakadályozására vonatkozó rendelkezésekkel foglalkozik. A törvény III. fejezete a fertőző állatbetegségek fellépésének megelőzésére vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza. Ezen fejezetben foglalkozik a törvény a marhalevél intézményével az 5. és 6. §-ban.

Abban a tekintetben, hogy a marhalevél a benne megjelölt állat tulajdonosa és a szerzés címére nézve törvényi védelmet ad-e, a joggyakorlat nem volt egységes. Bíróságaink általában azon álláspontra helyezkedtek, hogy a marhalevél általánosságban közigazgatási igazoló iratnak tekintendő, azonban a feleknek teljes bizonyítási szabadság állott rendelkezésükre atekintetben, hogy konkrét esetben az állatnak ki a tulajdonosa. Ez ugyan folyik azon általános elvből, hogy az ellenbizonyítás lehetősége még közokirattal szemben sincs kizárva, de felsőbb bíróságaink a járlatnak bizonyító jellegét ezen vonatkozásban nem értelmezték túlszigorúan.

A végrehajtási utasítás 5. §-ának 1. pontja a következőképpen szól: „A marhalevél közokirat, amely az arra jegyzett állatra vonatkozó tulajdonjogot és azt igazolja, hogy a kérdéses állat forgalombahozatalának (szállításának, átruházásának), allategészségügyrendőri szempontból nincs-e akadálya.” A rendeletnek ezen szövegezése határozott állásfoglalást jelent a kérdésben, amennyiben kimondja, hogy a marhalevél mint közokirat a tulajdonjogot feltétlenül igazolja. Ezen jellegzetességének kiegészítéseképpen utal a hivatkozott rendelet rész az állategészségügyrendőri szempontokra. Mindenesetre a továbbiakban sem lehet a marhalevelet a szerzés címe tekintetében pld. a telekkönyvvel azonos hatállyal felruházni, annál kevésbbé, mert a marhalevelek alapját képező iktatókönyvek és egyéb okiratok a közigazgatási hatóságok által vezetettvén, a hatóság előtt megtörtént nyilatkozatok helyességének és valóságának perrendszerű bizonyítása alól kivonattak.

A végrehajtási utasítás 18. §-a értelmében a tulajdonjog-átruházás a marhalevél hátulso oldalára vezetett tulajdonjog-átruházási nyilatkozattal történik. Ezen tulajdonátruházás a felek bemondata alapján az ügylet létrejöttének megvizsgálása és a felek személyazonosságának kiderítése nélkül történik. A 16. §. értelmében külföldi marhalevélre tulajdonátruházási nyilatkozatot vezetni nem szabad. A 13. §. a marhalevél kötelezettség alól kilencrendbeli kivételt állit fel. A 15. §. értelmében a marhalevelet helyettesíti az 1881. évi LX. t.-c. 215. §-a értelmében kiállított átadó végzés is, az örökösi és hagyományi bizonyítvány, a hatóságilag elárverezett állatra az árverésről szóló jegyzőkönyv, vagy annak hiteles másolata. A tulajdon átruházásról a rendelet 24. §-a értelmében jegyzőkönyv vezetetik, amelyben minden egyes bejegyzés sorszámot kap.

Elveszett marhalevelek nem bírói úton, hanem közigazgatásilag pótoltnak a rendelet 26. §-a értelmében. A tulajdonjog igazolandó és az elveszés tényét valószínűvé kell tenni. A marhalevél adatainak kiigazítása ugyancsak közigazgatási úton történik.

A törvény IV. fejezete a fertőző állatbetegségek elfojtására vonatkozó általános és különleges rendszabályokat tartalmazza. A törvény bizonyos fertőző állatbetegségekre nézve bejelentési kötelezettséget állapít meg.

A törvény V. fejezete az elfojtó rendszabályok költségeire vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza. Ezen fejezet keretében intézkedik a törvény a hatóság rendeletére levő, valamint a hatóság által elrendelt védő oltás következtében elhullott állatokért járó kártalanításról, melynek összege a jogerős megállapítás után a jogosítottnak 30 napon belül kifizetendő. (A Tv. 76. §.)

A Tv. 77. §-a értelmében a kártalanítás összegének megállapítását beclés előzi meg, melyet az elsőfokú állategészségügyrendőri hatóság rendel el és vezet. A beclést két tagból álló bizottság teljesíti, melynek egyik tagja a fél jelöltje, másik tagja az államkincstár érdekeit képviselő illetékes közeg. A hatóság rendeletére leölt állatokat lehetőleg élő állapotban kell megbecsülni és csak kivételesen engedhető meg, hogy az állatok beclés előtt leölessenek. Az állatokat és tárgyakat az illető vidéken érvényes folyó piaci árak figyelembevételével kell megbecsülni.

A 81. §. azon eseteket sorolja fel, amikor kártalanítás nem jár, a 82. §. pedig azon eseteket, amidőn a birtokos a kártalanítás iránti igényét elveszíti. Ezen utóbbiak közül megemlítendő azon eset, ha a levél vagy egyéb jogügylet útján szerzett állat betegségének természete felől a birtokosnak már az állat megszerzése alkalmával tudomása volt. A kártalanítás összege

iránti igény általánosságban az állat birtokának igazolásával egymagában igényelhető, és a tulajdonosi minőség igazolását csak kivételes esetekben állapítja meg a földmivelésügyi miniszter külön rendelettel. A kártalanítási összeg kifizetésére a törvény szövege szerint harmadik személy igényt nem támaszthat, ami helyesen úgy értelmezendő, hogy oly egyén, aki az állatnak sem tulajdonosa, sem birtokosa, perenkívüli igénnyel fel nem léphet, ez nem akadályozza azonban azt, hogy ily igény végrehajtás alá ne vonattathassék. A becslés és kártalanítás ügyében mindegyik félnek jogában áll fellebbezni és a másodfokon hozott határozat ellen a közigazgatási bíróság előtti eljárásnak van helye.

A törvény VI. fejezete az állatorvosi gyakorlatra vonatkozó, a VII. fejezete büntető rendelkezéseket, a VIII. fejezet az állategészségügyi szolgálatra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza.

JOGGYAKORLAT.

A Magánjogi Törvénykönyv javaslatának felszivódása a bírói gyakorlatba.¹⁾

Irta: *Dr. Zoltán József.*

Néhány nap előtt mult el annak öt esztendeje, hogy az akkori igazságügyminiszter betérjesztette a képviselőházban Magyarország Magánjogi Törvénykönyvének javaslatát. Pár nappal később a Magyar Jogászegyletben ünnepi teljes ülés volt. Mindenki örömmel ünnepelte az újszülöttet, élén az első magyar bíróval.

Az ünnepnapokat azután a munkás, szürke napok hosszú sora követte. Soha ilyen serénységet előbb, mint ebben az időben. Nem mult el egy hét sem, hogy egyik vagy másik jogi egyesületben ne esett volna szó a Javaslatról. A Jogászegylet magánjogi szakosztálya szinte minden szombaton részletesen tárgyalta a szöveget. A Civiljogászok Vitatársasága is két szemeszteren keresztül minden előadását e témának szentelte.

Sokan már szinte megijedtünk ettől a nagy gyorsaságtól, sietségtől, serénységtől...

Alig mult el azonban egy esztendő. Az első magyar bíró a Javaslat örökjogi részének részletes tárgyalása során ismét

¹⁾ Részlet: a Civiljogászok Vitatársaságában 1933. március 29-én tartott előadásból.